

Сжщата басна можяхмы употрѣби и ные срѣщу
грьцкыты владыци сѣкогажъ, когато подѣ лицемѣренъ
образъ съвѣстуха общиныты въ отечеството ни да си
изгонятъ учителиты. †

† Обстоятельства.

31. Обстоятелствата сж шесть: *кой, що, защо, гдѣ, кога и какъ*. Първото показва лицето, второто сторенѣжъ му работѣ, третето причинѣжъ, за която е сторило, четвъртото мѣстото. гдѣто ѣж е сторило, петото времето, въ което ѣж е сторило и шестото, начина, съ който ѣж е сторило. Безъ обстоятелства, казва Ергогенъ, не бива ни една дохватка, и затуй праведно можемъ ги назва: *изворъ на дохваткыты*. Споредъ това за да извлѣчемъ дохваткы отъ лицето, ные трѣбва да го разгледамы и испытамы тройно: откъмъ права, или характера на поведението му: откъмъ тѣлеснѣжъ му силѣ и откъмъ прѣдварителныты му работы. Работата му, кождо прѣдлѣжи да испытывамы, ся разисква по качеството ѣ, ако е права или крива, полезна или врѣдителна; послѣ ся издырва причината, за кождо е сторена и послѣ мѣстото и тѣй докрай. Тука ученикътъ очевидно види, че само отъ обстоятелствата може да състави толко дохваткы, щото да исплете една достъ пространѣ бѣсѣдж.

32. Ако на примѣръ прѣдлѣжеше да употрѣбимъ обстоятелствата за да докажемъ повинностьжъ на единъ подозрителенъ злодѣй, можяхмы направи по слѣдующий образъ: *и кой другъ, почтенный Господа и сждѣй, кой другъ бы дързи ялъ да извърши туй беззаконно дѣло, та не той сжщыйтъ? Въ снажѣжъ приличя на единъ отъ старовѣрменныты исполины. А очитѣ му? Очитѣ му, които сж огледало на сърцето, показватъ въ него една най-злона и най-развратенѣ и зѣбрска душижъ. Нѣ що трѣбва да говорѣжъ на дълго? Сичкото му житѣе не е ли пълно отъ всякаквы ужасны злодѣйства? Щомъ, види ся, е угадилъ, че человекътъ ще пжтува по трговѣжъ си, той го е завардилъ на сжщото мѣсто и убилъ го е тамо немилостиво, а не за друго, освенъ да насыти*